

Vammaisneuvoston kokous 14.1.2021

- Aika: Tiistai 14.1.2021 klo 15
- Paikka: Teams- palaveri etäyhteydellä
- Läsnä: Pia Tirronen, puheenjohtaja
Tanja Hakala, varapuheenjohtaja
Tuula Kallio-Bezemer, jäsen
Susanna Hannu, varajäsen
Jari Lehtonen, tilapalvelujohtaja
Mika Lehtinen, liikuntapaikkapäällikkö
- Poissa: Saara Rusko-Paldanius
Heidi Rekola

1. KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15. Todetaan Nokian vammaisneuvoston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

2. VIERAANA TILAPALVELUJOHTAJA JARI LEHTONEN JA LIIKUNTAPAIKKAPÄÄLLIKKÖ MIKA LEHTINEN

Lehtonen kertoo aluksi tilapalveluiden toiminnasta ja henkilöstöstä. Ruoka- ja siivouspalvelut ovat työntekijämäärältään suurin osa tilapalveluista ja työntekijöitä on noin 180. Laitoshuoltajat ovat siirtyneet siivous- ja ateriapalveluiden työntekijöiksi. Kiinteistöhallinnossa töissä yhdeksän henkilöä.

Tilapalveluissa on ollut muutoksia ja viime vuosi oli haasteellinen. Kaupungilla on suuria rakennushankkeita tulevalle vuodelle, kun Emäkosken ja Myllyhaan koulujen rakennustyöt ovat meneillään ja hyvinvointikeskuksen rakennustyöt alkavat.

Lisäksi korjauksia on tulossa esimerkiksi Koskenmäen koululle, Myllyhaan päiväkotiin, Tervasuona päiväkotiin ja kouluun.

Uuden uimahallin ja yhtenäiskoulun valmistelu on käynnissä ja nyt palloiluhalli näyttäisi myös tulevan tilapalveluiden hoidettavaksi.

Lehtonen kertoo, että työyhteisöön on saatu kokeneita rakennuttajia. Lehtonen vastaa rakennuttamisen kokonaisuudesta ja on tulosvastuussa.

Lehtonen kertoo osallistuneensa aiemmin säännöllisesti vammaisneuvoston kokouksiin. Hän piti kokouksia silmiä avaavana ja toivoo yhteistyötä kehitettävän edelleen. Lehtonen toivoo, että vammaisneuvoston kanssa käytäisiin keskustelua rakennusprosessien eri vaikeissa ja säännölliset tapaamiset olisi toivottavia. Lehtonen toteaa, että esteettömyyttä ei voida huomioida, ellei saada käyttäjien näkökulmaa. Vammaisneuvosto on samaa mieltä.

Keskustellaan siitä, että piirustuksista pysyy antamaan lausunnon ainoastaan osittain. Esteettömyyden huomioiminen jää kuitenkin puutteelliseksi, ellei piirustusten kommentoinnin jälkeen enää kysytä vammaisneuvoston mielipiteitä rakennusvaiheessa.

Vammaisneuvosto kysyy Lehtoselta miten vammaisneuvosto saataisiin mukaan suunnitteluun ja toivoo jatkossa mukanaoloa piirustusvaiheessa ja suunnitelmien edetessä. Keskustellaan kirjaston suunnittelun ongelmista, joista konkreettisena esimerkkinä invavessa, jota ei pysty käyttämään. Myös raput lastenosastolla eivät erotu, kaiteet ovat erimittaiset kuin portaat ja opasteet eivät erotu. Nämä ovat esteettömyyden kannalta olennaisia, eikä lisäkustannuksia syntyisi, jos nämä tehtäisiin heti oikein.

Kirjaston rakennusvaiheisiin liittyi Lehtosen mukaan useita ongelmatekijöitä, jotka vaikuttivat siihen, ettei lopputuloksesta tullut suunnitelmien mukainen. Lehtonen kertoo, että kirjastosta jouduttiin poistamaan kustannusten vuoksi yksi kerros ja tämä aiheutti osaltaan ongelmia, kun suunnittelijat joutuivat tekemään muutoksia nopeasti.

Keskustellaan auditointikäynnistä, jolle tulee mukaan rakennuttajatiimistä työntekijöitä. Vammaisneuvosto sopii ajan tilapalveluiden kanssa mahdollisimman pian.

Lehtonen kertoo, että kirjaston takuuajanakin voidaan tehdä korjauksia, mutta niitä ei voida tehdä itse. Urakoitsija voi niitä kuitenkin tehdä niin, että takuut säilyvät.

Lehtonen kertoo, että tilapalveluissa on keskusteltu jatkuvasta vuorovaikutuksesta vammaisneuvoston kanssa ja toivoo, että yhteydenpitoa lisätään jatkossa piirustuksia tehtäessä sekä toteuttamissuunnitelmien edetessä. Lehtonen toteaa, että useat esteettömyysasiat ovat pieniä asioita toteuttaa, mutta vaikutukset ovat suuret.

Lehtonen kertoo, että esimerkiksi hyvinvointikeskuksessa on satoja huoneita ja tiloja ja suunnittelukuvia on paljon. Keskus on keskeinen kuntalaisten rakennus, jossa esteettömyyden tulisi toteutua.

Vammaisneuvosto kommentoi, että suunnittelijat tulisi sitouttaa esteettömyyteen niin, ettei suunnitelmia lukita ennen kuin esteettömyys selvitys on tehty. Tilapalveluiden tulee pitää vammaisneuvosto informoituna eri vaiheista, jotta vammaisneuvosto osaa ottaa kantaa oikeassa vaiheessa, eikä mahdolliset suunnitteluvirheet etenisi rakentamisvaiheeseen. Tilapalvelujohtaja edesauttaa sitä, että vammaisneuvosto on jatkossa suunnittelussa mukana.

Vammaisneuvosto toteaa, että Emäkosken koulun piirustuksiin on annettu kommentit, mutta huoli on, että rakennusvaiheessa nämä unohtuvat.

Keskustellaan pelastustuoleista ja siitä, miten huomioidaan apuvälineiden avulla liikkuvien palo- ja pelastusturvallisuus. Lehtosen mukaan kaupungilla ei ole pelastustuoleja. Kaupungilla ollaan tekemässä nyt turvallisuusselvitystä ja tämä tullaan ottamaan siinä esiin. Lehtonen kertoo, että esimerkiksi vuodeosastoilla esimerkiksi siirtolakanoilla tulipalon sattuessa. Virastoissa ja julkisissa tiloissa kuitenkin palotuolit olisivat tarpeellisia, eikä niiden kustannukset ole suuria.

Keskustellaan kiinteistönhoidosta ja siitä miten julkisten rakennusten ovien edustat ja luiskat pidetään kulkukelpoisina lumisina päivinä. Lehtonen kertoo, että kulkuväylien

pitäisi olla ensimmäisenä työn alla kulkuväylät ja nämä hoidetaan käsin, samoin hiekotus rakennusten ovilla ja kulkureiteillä. Auruskalusto hoitaa kulkuväylät. Nyt on tullut viestiä, tämä ettei ole kaikilta olin onnistunut. Esimerkiksi Varikolla ei ole päässyt kulkemaan ovista apuvälineen kanssa viime päivinä. Todetaan, että lumitilanne ollut kestoaiheena vammaisneuvoston kokouksissa. Invapaikoille aurataan usein lumet.

Keskustellaan vammaisjärjestöjen kokoustiloista. Lehtonen kertoo, että Koto-Kavoli poistui käytöstä hyvinvointikeskushankkeen myötä. Kokoustiloja voidaan yrittää järjestää ulkoisilta toimijoilta vuokratiloina. Toinen vaihtoehto on keskeisille paikoille rakentuvat uimahalli tai liikuntatilat. Paikoituksen ja piha-alueen esteettömyys olisi näissä taattu. Vammaisjärjestöille ei ole ollut tiloja tähän mennessä. Tämä kuulostaa vammaisneuvostosta hyvältä, mutta väliaikaisia tiloja toivotaan jo aikaisemmin. Petri Uosukainen tai Jari Lehtonen ovat tässä yhteyshenkilönä ja heiltä voi tiedustella tilavaihtoehtoja.

Vammaisneuvosto jättää pallon tilapalveluille, jotta uudisrakentamisessa vammaisneuvosto otetaan mukaan suunnitteluun riittävässä määrin. Ensimmäisenä aloitetaan hyvinvointikeskuksesta. Tilapalveluista ollaan yhteydessä vammaisneuvostoon ja vanhusneuvostoon. Suunnittelijat ja rakennuttaja kutsutaan mukaan kokoukseen. Lehtonen poistuu kokouksesta oman osion jälkeen.

Liikuntapaikkapäällikkö Mika Lehtinen kertoo siirtyneensä Nokialle elokuussa 2017. Hänen vastuualueelleen kuuluu ulkoliikuntapaikat. Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito on osa infrapalveluita ja on yhdistynyt puistoyksikön kanssa puisto- ja liikuntapaikkayksiköksi. Lehtinen toimii molempien yksiköiden esimiehenä ja molemmissa on omat työnjohtajat. Lehtinen kertoo, että heillä on ollut henkilöstömuutoksia ja paljon on tapahtunut viime vuosina.

Ulkoliikuntapaikoissa on seitsemän henkilöä töissä. Ulkoliikuntapaikkoja ovat esimerkiksi urheilukentät, hiekkakentät, ulkoilureitit, ladut ja kuntoradat, pallokentät, luontopolut, uimarannat, frisbeegolfrata, lähiliikuntapaikat, luistelukentät, kaukalot, matonpesupaikat ja näiden kunnossapito kuuluvat heille.

Puistolla on töissä seitsemän henkilöä. Puistoyksikössä on ollut haasteita työntekijöiden vaihtuvuuden vuoksi. Puistoyksikköön ollaan saamassa lisähenkilöstöä ja tähän on rekrytointi parhaillaan menossa.

Puisto- ja liikuntapaikkayksikkö tekee yhteistyötä tilapalveluiden kanssa. Myös leikkipaikkojen korjaukset, rakentamiset, kunnossapito ja huolto kuuluvat heille. Uusien leikkipuistojen rakentamisesta vastaa kaupunginpuutarhuri. Leikkipuistojen korjaamista on kehitetty ja kehitystyö valmistuu kesään mennessä. Leikkipuistoja on Nokialla noin 100. Päiväkotien leikkivälineiden kunnostaminen ja huolto, päiväkotien pihojen auraus, kevyen liikenteen väylät ja hiekoitus kuuluvat myös puisto- ja liikuntapaikkayksikölle.

Vammaisneuvosto kysyy esteettömän uimarannan ja luontopolun toteuttamisesta. Lehtinen kertoo, että esteetön luontopolku on ollut kaupungin puutarhurin vastuulla osana lintubongaustornia ja reittiä. Rahoituskanavavaihtoehtoja kartoitettiin ja Lehtinen arvioi niitä löytyneen, mutta hän ei tiedä asian etenemisestä.

Esteetöntä uimarantaa on selvitetty ja paikaksi sopisi Vihnuskadun puoleinen uimaranta, sillä siihen pääsee hyvin autolla lähelle. Selvitys on kesken, mutta tätä pidetään tärkeänä. Lehtinen toteaa, että uimarantoihin on tulossa rahoitusta mahdollisesti ensi vuodelle. Kun esteettömän uimarannan kustannukset selviävät, olisi sen toteuttaminen mahdollista ehkä jo aiemmin.

Lehtinen kysyy mitä uimarannan rakentamisessa tulisi huomioida? Vammaisneuvosto ehdottaa seuraavia asioita:

- alas pitäisi päästä pysäköimään invapaikoille, levikkeelle voisi tehdä invapaikat
- tieto siitä, miten uimarannan lähelle pääsee
- miten autolta pääsee rannalle, pohjan pitää olla kova, esimerkiksi sorapinta parkkipaikalta rampille asti
- veteen menemistä varten tulee olla ramppi ja levike, johon voi jättää apuvälineen. Rampissa tulee olla kaiteet molemmin puolin.
- rannalla tulee olla esteetön pukukoppi, jossa voi vaihtaa vaatteet, pukukopin tulee olla tilava ja siellä pitää olla penkki sekä valaistus näkövammaisille
- vedessä tulee olla kirkkaan värinen puomi rajaamassa turvallisen uintialueen

- laiturin päässä tulisi olla portti, joka estää putoamisen laiturilta
- äänimajakka, joka voisi olla rannassa, jotta näkövammaisen voi äänen perusteella suunnata rantaan. käsijohtimet ja kaiteet auttavat suuntamaan rantaan ja laiturilla kaiteet ja käsijohtimet tulee olla myös laiturilla ja niissä pitää olla riittävä kontrasti
- kannattaa konsultoida vammaisneuvostoa ennen rakentamista vielä.

Lehtinen kertoo, että keskusurheilukentällä on uusi esteetön katsomo. Tämän toteutukseen saatiin apua viisaan liikkumisen työryhmästä pyörätuolin käyttäjältä, joka tuli testaamaan katsomon ja hänen kommenttinsa perusteella osattiin tehdä korjauksia. Lehtinen kertoo, että aina ei huomata ottaa esteettömyyttä riittävästi huomioon, vaikka pitäisi. Vammaisneuvosto toteaa, että esteettömyyden huomioiminen hyödyttää vammaisten lisäksi ikäihmisiä ja lapsiperheitä. Vammaisneuvosto muistuttaa myös yhdenvertaisuuslaista. Nokian kokoisessa kaupungissa kustannukset eivät voi muodostua esteeksi yhdenvertaisuuden toteutumiselle.

Lehtinen kertoo, että Harjuniittyyn on tulossa palloilukenttiä liikuntahallin yhteyteen läheiselle hiekkakentälle.

Tähän tulee lisäksi ulkoliikuntavälineistöä, yleisurheiluvälineistöä, aita, valaistus sekä valvontakamerat. Kameroilla ja aidalla pyritään ilkivallan ehkäisemiseen, ettei kentille pääsisi polkupyörällä tai mopolla. Huoltoportista voisi päästä kuitenkin apuvälineen kanssa kentälle. Lehtinen kysyy mitä tässä tulisi vammaisneuvoston mielestä ottaa huomioon. Vammaisneuvosto nostaa esiin seuraavia asioita:

- kulkureittien leveydet ja kaltevuudet
- pyörätuolilla alueelle pääsyn varmistaminen
- laitteiden tulisi olla oikeasti käytettäviä pyörätuolin kanssa, riittävät kontrastit näkövammaisille. Pyörätuolin käyttäjille tulisi olla muutama sopiva laite.
- esteetön parkkipaikka ja invapaikat

Lehtinen kertoo, että sosiaalitalat ovat suunnitteilla suunnitelmakaudella 2022

ja tähän yhteyteen tulisi esimerkiksi wc-tilat. Tässä tehdään yhteistyötä vammaisneuvoston kanssa.

Vammaisneuvosto kertoo, että Keskusurheilukentän tenniskenttien puoleisille paikoille tulisi saada invapaikka ja kiekkopaikkoja, jotta kulku mahdollistuu. Nyt parkkipaikka täyttyy terveyskeskuksen työntekijöiden autoista.

Keskustellaan ikäihmisten ulkoliikuntapaikasta, jossa on yksi laite, jota pyörätuolin käyttäjä voi käyttää. Lehtinen kertoo, että Vanhusneuvosto rahoitti puiston rakentamisen ja valitsi laitteet. Toteutus oli yhteistyössä infran kanssa. Laitetoimittaja ei selventänyt laitteiden käyttötoimintaa ja niiden soveltuvuutta riittävästi ja tästä on reklamoitu useasti.

Keskustellaan esteettömien ulkoliikuntapaikkojen käyttäjistä ja siitä, kuinka monia mietityt ratkaisut koskevat. Nokialla on kuljetuspalveluasiakkaita noin 600, joista suurin osa käyttää liikkumisen apuvälineitä. Lisäksi esteettömistä ratkaisuista hyötyvät myös ikäihmiset ja lapsiperheet.

Keskustellaan esteettömistä leikkipaikoista. Viime syksynä on valmistunut viimeisin leikkipaikka. Lehtisellä ei ole tietoa, että välineistössä, pohjissa tai aitauksissa olisi huomioitu erityislasten tarpeet.

3. MUUT ESILLE TULEVAT ASIAT

Susanna Hannu kertoo vielä, että julkisista rakennuksista on alettu tekemään myös kohokarttoja. Tämä voitaisiin ottaa keskusteluun myös tilapalveluiden kanssa. Hän kertoo, että liikennevaloasiat ovat etenemässä.

Keskustellaan siitä, miten rokotukset järjestetään Nokialla, ovatko terveyspalveluiden tiloissa vai suuremmissa rokotuspaikoissa. Mikäli ovat terveyspalveluiden ulkopuolella ei Kela varapuheenjohtajan käsityksen mukaan korvaa matkoja. Sihteerillä ei ole tietoa missä rokotukset järjestetään. Tällä hetkellä ne pitää järjestää kylmäketjun vuoksi terveyspalveluiden tiloissa. Palataan asiaan, kun rokotuspaikat täsmentyvät. Tarkoituksenmukaista on kuitenkin, että kaikki rokotteen haluavat pääsevät rokotukseen.

Varapuheenjohtaja kysyy henkilökohtaisten avustajien rokotusjärjestyksestä. Joutuvatko he odottamaan tavallisessa järjestyksessä, vaikka avustavat mahdollisesti riskiryhmään kuuluvia? Keskustellaan siitä, että kunnissa edetään valtakunnallisen rokotusjärjestyksen mukaisesti, eikä ole tietoa, että avustajia olisi listalla mainittu omana ryhmänään. Varapuheenjohtaja selvittää asiaa THL:ltä.

Perusturvalautakunta on tehnyt päätöksen siitä, että uimahallit ovat kokonaan kiinni 31.1.2021 asti. Koronanyrkki on kuitenkin ottanut kannan, että uimahallit tulisi avata kuntoutuskäyttöön. Varapuheenjohtaja kysyy tulisiko tästä tehdä esitys lautakunnalle. Allasterapian jatkuminen olisi kuitenkin tärkeää monen toimintakyvyn kannalta. Vammaisneuvosto selvittää asiaa ja laittanee lautakunnalle kysymyksen.

4. SEURAAVA KOKOUS

Seuraava kokous pidetään 23.2.2021. Kokous järjestetään koronatilanteen jatkuessa edelleen Teamsin välityksellä.

5. KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.00

Muistion kirjasi vammaisneuvoston sihteeri Salla-Mari Pekkola